

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

13 лютого 2020 р.

Київ

№ 125-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Департаменту транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 21455 (вх. № 346-ПДД від 21.05.2019) (далі – Повідомлення), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 02.09.2019 № 01/298-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/88-19-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 500-26.15/88-19-ДД про державну допомогу та подання з попередніми висновками від 24.12.2019 № 500-26.15/88-19-ДД/575-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 21455 (вх. № 346-ПДД від 21.05.2019) Департаментом транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 04.06.2019 № 500-29/05-7206 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Департаментом транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) надано додаткову інформацію до Повідомлення, яка надійшла на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 22928 (вх. № 459-ПДД від 10.07.2019).
- (3) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 02.09.2019 № 01/298-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/88-19-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 03.09.2019

№ 500-26.15/01-11077 направлено копію зазначеного розпорядження на адресу Департаменту транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація). На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.

- (4) Листом від 14.11.2019 № 500-29/01-14863 Комітет звернувся до Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) щодо надання необхідної інформації для розгляду Справи.
- (5) Мінрегіон листом від 02.12.2019 № 7/15.2/19272-19 (вх. № 6-01/14383 від 02.12.2019) надало відповідь на листи Комітету.
- (6) Листом від 14.11.2019 № 500-29/01-14864 Комітет звернувся до Міністерства інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) щодо надання необхідної інформації для розгляду Справи.
- (7) Мінінфраструктури листом від 28.11.2019 № 13376/25/10-19 (вх. № 6-01/14393 від 02.12.2019) надало відповідь на листи Комітету.
- (8) Листом від 14.11.2019 № 500-29/01-14865 Комітет звернувся до Державного агентства автомобільних доріг України щодо надання необхідної інформації для розгляду Справи.
- (9) Державне агентство автомобільних доріг України листом від 27.11.2019 № 6498/1/10-9-935/07 (вх. № 7-01/14172 від 28.11.2019) надало запитувану інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (10) Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (01030, м. Київ, вул. Леонтовича, 6, ідентифікаційний код юридичної особи 37405284).

2.2. Отримувач підтримки

- (11) Комунальне підприємство «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» (далі – Дирекція) (01014, м. Київ, вул. Петра Болбачана, 6, ідентифікаційний код юридичної особи 05445267).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (12) Метою (ціллю) підтримки є:
 - виконання загальнодержавних програм розвитку;
 - зниження кількості дорожньо-транспортних пригод;
 - усунення небезпеки експлуатації об'єктів, що знаходяться в аварійному стані;
 - забезпечення функцій замовника (у тому числі технічного нагляду) на об'єктах будівництва, реконструкції, капітального ремонту вулично-дорожньої мережі міста Києва;

- забезпечення будівництва та розвитку інженерно-транспортної інфраструктури міста Києва;
- поліпшення транспортного обслуговування мешканців та гостей міста, транзитного транспорту, забезпечення подальшого розвитку транспортної інфраструктури шляхом будівництва нових та реконструкції наявних об'єктів (доріг, мостів, шляхопроводів);
- розширення зони пішохідної доступності, у тому числі маломобільних груп, усунення експлуатації об'єктів, що знаходяться в аварійному стані.

2.4. Очікуваний результат

- (13) Будівництво та реконструкція вулично-шляхової мережі міста й штучних споруд, а саме:
- будівництво великої кільцевої дороги на ділянці від вул. Богатирської до Оболонського проспекту в м. Києві;
 - будівництво великої окружної дороги на ділянці від просп. Маршала Рокоссовського до вул. Богатирської з будівництвом транспортної розв'язки в різних рівнях;
 - будівництво під'їзної автомобільної дороги від Червонозоряного проспекту (поблизу примикання вул. Кіровоградської) до Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни);
 - будівництво подільського мостового переходу через р. Дніпро;
 - будівництво транспортної розв'язки на перетині вул. М. Раскової та бульв. Верховної Ради із залізничними коліями на ділянці станція Київ-Русанівка – станція Київ-Дніпровський;
 - будівництво транспортної розв'язки на примиканні просп. Науки до Столичного шосе;
 - будівництво дороги на вул. Іжевській у Дарницькому районі м. Києва;
 - підготовчі роботи для реконструкції транспортної розв'язки на Київському півкільці;
 - продовження вул. Суздальської до Повітрофлотського проспекту з будівництвом шляхопроводу через залізничні колії;
 - реконструкція вул. Стеценка від просп. Палладіна до Інтернаціональної площі включно з ліквідацією кільцевого руху транспорту на перетині вул. Стеценка з вул. Туполева та вул. Стеценка з вул. Щербакова;
 - реконструкція кільцевої дороги на ділянці від вул. Сім'ї Сосніних до Гостомельського шосе у Святошинському районі з будівництвом пішохідних переходів в різних її рівнях з проїзною частиною;
 - реконструкція просп. Броварського від мосту метро до станції метрополітену «Лівобережна» з організацією заїзду на вул. Раїси Окіпної у Дніпровському районі;
 - реконструкція просп. Гагаріна з реконструкцією транспортної розв'язки біля станції метрополітену «Чернігівська» з демонтажем трамвайної колії по просп. Гагаріна;
 - реконструкція транспортної розв'язки на Ленінградській площі;
 - реконструкція транспортної розв'язки на перетині просп. Перемоги з вул. Гетьмана в Солом'янському та Шевченківському районах м. Києва;
 - реконструкція транспортної розв'язки на Харківській площі;
 - реконструкція транспортної розв'язки на перетині Дніпровської набережної з просп. Возз'єднання;
 - реконструкція вул. Верхній Вал та вул. Нижній Вал на ділянці від вул. Глибочицької до вул. Набережно-Хрещатицької у Подільському районі;
 - реконструкція транспортної розв'язки на Поштовій площі м. Києва (коригування проекту, перша черга будівництва);
 - реконструкція транспортного вузла на правобережних підходах до Південного мосту зі з'їздами з вул. Саперно-Слобідської на Столичне шосе в Голосіївському районі м. Києва;
 - будівництво та реконструкція вулично-дорожньої мережі в Подільському районі м. Києва;

- реконструкція вул. Оранжерейна від вул. Дегтярівська до вул. Дорогожицька з добудовою автомобільної дороги між вул. Оранжерейною та вул. Олени Теліги в Шевченківському районі м. Києва.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (14) Рішення Київської міської ради від 14.11.2019 № 222/7795 «Про затвердження Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2019 – 2023 роки» (далі – Програма).
- (15) Рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік».

2.6. Форма підтримки

- (16) Капітальні видатки.

2.7. Обсяг підтримки

- (17) Загальний обсяг підтримки – 129 342 тис. грн.
З них:
2019 рік – 24 040,0 тис. грн;
2020 рік – 40 358,0 тис. грн;
2021 рік – 34 603,0 тис. грн;
2022 рік – 13 533,0 тис. грн;
2023 рік – 16 808,0 тис. грн.

2.8. Тривалість підтримки

- (18) З 01.01.2019 по 31.12.2023.

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (19) У Статуті Дирекції, затвердженому розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 14.03.2018 № 404 (далі – Статут), передбачено, що підприємство засноване на комунальній власності територіальної громади міста Києва і входить до сфери управління виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).
- (20) Майно Дирекції є комунальною власністю територіальної громади міста Києва й закріплено за ним на праві господарського відання.
- (21) Відповідно до Статуту Дирекції підприємство створено з метою виконання служби замовника з нового будівництва, реконструкції та ремонту (у тому числі капітального) доріг і автострад, мостів і тунелів, трубопроводів, залізниць і метрополітену, споруд електропостачання та телекомунікацій, житлових та нежитлових будівель та інших споруд, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва та інших форм власності.
- (22) Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) своїми розпорядженнями визначає Дирекцію замовником будівництва конкретних

об'єктів, як представника органу місцевої влади, уповноваженого на виконання функцій замовника.

- (23) У подальшому фінансування будівництва об'єктів через замовника будівництва - Дирекцію передбачається Київською міською радою під час щорічного затвердження бюджету міста Києва та Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на відповідні роки за рахунок коштів місцевого бюджету та інших не заборонених законодавством джерел.
- (24) Виконання функцій замовника здійснює Дирекція згідно з державними будівельними нормами, стандартами (ДСТУ Б Д.1.1-1:2013) та на підставі відповідних роз'яснень центральних органів у сфері будівництва - Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (раніше - Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України).
- (25) Зведені кошторисні розрахунки, що передбачають у тому числі відповідні кошти на оплату функцій служби замовника Дирекції, проходять державну експертизу та затверджуються виконавчим органом Київської міської ради (Київською міською державною адміністрацією).
- (26) Будівництво (реконструкцію) об'єктів у рамках покладених функцій замовника будівництва Дирекція здійснює таким чином:
- відповідно до вимог законодавства про публічні закупівлі проводиться конкурсна процедура закупівель (тендер) з визначення генерального проєктувальника об'єкта, яка завершується укладанням договору на виконання проєктних робіт. Закупівлі проводяться згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» через майданчик Prozorro;
 - згідно з умовами договору виконавець проєктних робіт розробляє проєкт будівництва (реконструкції);
 - на підставі укладених із державним підприємством «Спеціалізована державна експертна організація – центральна служба української державної будівельної експертизи» договорів проводиться державна експертиза проєкту будівництва;
 - після експертизи проєкт будівництва затверджується в порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 «Про затвердження Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», розпорядчим документом виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) або іншим уповноваженим органом;
 - відповідно до вимог законодавства про закупівлі проводиться конкурсна процедура закупівель (тендер) з визначення генерального підрядника об'єкта, який має відповідні ліцензії, дозволи, трудові та матеріальні ресурси для виконання будівельних робіт, яка завершується укладанням договору генерального підряду. Закупівлі проводяться згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» через майданчик Prozorro;
 - генеральні підрядники на підставі укладених договорів здійснюють виконання будівельних робіт на об'єктах. Дирекція як замовник здійснює контроль та технічний нагляд за обсягами виконаних будівельних робіт, їх якістю, відповідністю затвердженій проєктній документації, а також вартістю робіт та відповідності їх державним будівельним нормам, розцінкам і стандартам.
- (27) Оплата за виконання функцій замовника відповідно до вимог Державної казначейської служби України здійснюється шляхом перерахування коштів із казначейських рахунків

на поточний рахунок замовника згідно з відповідними розрахунками та пропорційно коштам, освоєним на виконання основної програми на будівництво / реконструкцію об'єктів за актами виконаних будівельних робіт. Розмір таких перерахувань згідно з ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 не перевищує 2,5 % обсягів виконаних робіт, зазначених підрядником в актах виконаних будівельних робіт.

- (28) Кошти, отримані Дирекцією у вигляді відсотка за виконання функцій замовника, включають в себе передбачену кошторисами будівництва об'єктів оплату за виконання функцій технічного нагляду за будівництвом, що здійснюють генеральні підрядні організації на об'єктах будівництва (реконструкції) згідно з укладеними договорами підряду, проведення процедур закупівель, а також функції контролю за обсягами виконаних робіт, проведення взаєморозрахунків та інші супутні будівництву послуги.
- (29) Заплановано використання коштів за виконання функцій замовника, у тому числі функції технагляду, за такими напрямками та в таких обсягах:

2019 рік - 24 040,0 тис. грн:

- заробітна плата та нарахування - 15 978,6 тис. грн;
- податки та обов'язкові платежі - 3 765,4 тис. грн;
- орендна плата - 355,4 тис. грн;
- послуги зв'язку - 44,3 тис. грн;
- послуги водо-, тепло-, електропостачання - 344,2 тис. грн;
- пально-мастильні матеріали - 1 010,0 тис. грн;
- господарські товари та інвентар - 531,6 тис. грн;
- запасні частини до автотранспорту, ТО - 988,0 тис. грн;
- судові витрати, державне мито - 230,0 тис. грн;
- аудиторські послуги, правове забезпечення - 615,0 тис. грн;
- інші послуги (програмне забезпечення та ін.) - 177,5 тис. грн;

2020 рік - 40 358,0 тис. грн:

- заробітна плата та нарахування - 26 419,5 тис. грн;
- податки та обов'язкові платежі - 6 726,3 тис. грн;
- орендна плата - 408,6 тис. грн;
- послуги зв'язку - 74,4 тис. грн;
- послуги водо-, тепло-, електропостачання - 430,8 тис. грн;
- пально-мастильні матеріали - 1 695,6 тис. грн;
- господарські товари та інвентар - 892,4 тис. грн;
- запасні частини до автотранспорту, ТО - 1 658,6 тис. грн;
- судові витрати, державне мито - 386,1 тис. грн;
- аудиторські послуги, правове забезпечення - 1 032,5 тис. грн;
- інші послуги (програмне забезпечення та ін.) - 633,0 тис. грн;

2021 рік - 34 603,0 тис. грн:

- заробітна плата та нарахування - 22 652,3 тис. грн;
- податки та обов'язкові платежі - 5 767,2 тис. грн;

- орендна плата - 470,6 тис. грн;
- послуги зв'язку - 63,8 тис. грн;
- послуги водо-, тепло-, електропостачання - 495,4 тис. грн;
- пально-мастильні матеріали - 1 453,8 тис. грн;
- господарські товари та інвентар - 765,2 тис. грн;
- запасні частини до автотранспорту, ТО - 1 422,1 тис. грн;
- судові витрати, державне мито -331,1 тис. грн;
- аудиторські послуги, правове забезпечення - 885,2 тис. грн;
- інші послуги (програмне забезпечення та ін.) - 296,5 тис. грн;

2022 рік - 13 533,0 тис. грн:

- заробітна плата та нарахування - 8 859,1 тис. грн;
- податки та обов'язкові платежі - 2 255,5 тис. грн;
- орендна плата - 200,1 тис. грн;
- послуги зв'язку - 24,9 тис. грн;
- послуги водо-, тепло-, електропостачання - 500,0 тис. грн;
- пально-мастильні матеріали - 568,6 тис. грн;
- господарські товари та інвентар - 299,3 тис. грн;
- запасні частини до автотранспорту, ТО - 556,2 тис. грн;
- судові витрати, державне мито - 129,5 тис. грн;
- аудиторські послуги, правове забезпечення - 96,0 тис. грн;
- інші послуги (програмне забезпечення та ін.) - 43,9 тис. грн;

2023 рік - 16 808,0 тис. грн:

- заробітна плата та нарахування - 11 003,1 тис. грн;
- податки та обов'язкові платежі - 2 801,3 тис. грн;
- орендна плата - 248,5 тис. грн;
- послуги зв'язку - 63,8 тис. грн;
- послуги водо-, тепло-, електропостачання - 500,0 тис. грн;
- пально-мастильні матеріали - 706,2 тис. грн;
- господарські товари та інвентар -371,7 тис. грн;
- запасні частини до автотранспорту, ТО - 690,8 тис. грн;
- судові витрати, державне мито - 160,8 тис. грн;
- аудиторські послуги, правове забезпечення - 170,7 тис. грн;
- інші послуги (програмне забезпечення та ін.) - 124,1 тис. грн.

(30) Дирекція виконує функції замовника лише на об'єктах інфраструктури міста Києва, за якими на неї покладено виконання функцій замовника на підставі відповідних розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), та за якими Київською міською радою передбачено фінансування з бюджету міста Києва і включено Дирекцію до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на відповідний рік із зазначенням замовника будівництва.

(31) Нагляд і контроль за виконанням робіт та обсягами фактично виконаних робіт на об'єктах будівництва здійснюється на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 11.07.2017 № 903 (зі змінами) штатними інженерами технічного нагляду

підприємства. Інженери технічного нагляду забезпечують контроль за дотриманням проектних рішень та вимог державних стандартів, будівельних норм і правил, а також контроль за якістю та обсягами робіт, виконаних під час будівництва об'єктів.

- (32) Дирекція виконує функції замовника лише на об'єктах вулично-шляхової мережі міста і штучних споруд, які є безкоштовними для всіх користувачів та обслуговують усе населення.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (33) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (34) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (35) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (36) Згідно з частиною першою статті 2 Закону державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.
- (37) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».
- (38) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах).
- (39) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.

- (40) Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань.

4.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (41) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (42) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється, зокрема, на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (43) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (44) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до глави 10 розділу IV Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (45) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (46) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку,

- витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно-визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (47) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (48) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський Суд визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ), не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії (далі – критерії Altmark):
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який міг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

4.2. Критерії оцінки допустимості державної допомоги, яка спрямована на послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (49) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення Рішення Комісії 2012/21/EU від 20 грудня 2011 року щодо застосування Статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації витрат на надання державних послуг певним суб'єктам господарювання, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу (далі – Рішення Європейської комісії від 20.12.2011), Рамкове повідомлення Комісії ЄС щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/C 8/03 (далі – Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ).

- (50) Згідно з Рішенням Європейської комісії від 20.12.2011, для того щоб забезпечити дотримання критеріїв, викладених у статті 106 (2) Договору, необхідно встановити більш точні умови, які повинні виконуватися стосовно доручення діяльності послуг загального економічного інтересу. Сума компенсації може бути належним чином розрахована й перевірена, лише якщо зобов'язання надання публічних послуг, що покладаються на суб'єктів господарювання, чітко визначені в одному або кількох актах компетентних державних органів у відповідній державі-члені. Форма документа може змінюватися в різних державах-членах, але вона повинна вказувати принаймні відповідні підприємства, точний зміст і тривалість, а в разі потреби – територію, на якій накладені зобов'язання на надання публічних послуг, надані будь-які виняткові або спеціальні права, а також опис механізму компенсації та параметрів для визначення компенсації та уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації.
- (51) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:
- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);
 - суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;
 - характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання;
 - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу);
 - опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).
- (52) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, що якщо орган призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.
- (53) Також, під час розробки методу компенсації, потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (54) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (55) Згідно з положенням ДБН А.2.2-3-2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво» об'єкт виробничого призначення – це об'єкт сфери матеріального виробництва.
- (56) Дирекція здійснює функції замовника щодо об'єктів виробничого призначення, які перебувають у безкоштовному доступі та здійснює свою діяльність із метою задоволення потреб населення у виробничій сфері. Отже, Дирекція задовольняє потреби територіальної громади міста Києва в об'єктах виробничої інфраструктури та виконує завдання органу місцевого самоврядування щодо доступності цієї інфраструктури.
- (57) Враховуючи викладене, виконання функцій замовника з будівництва / реконструкції об'єктів виробничої інфраструктури є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.
- (58) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (59) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, повинен фактично виконувати зобов'язання щодо надання таких послуг, а послуги повинні бути визначені; покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинне бути виражене актом, який залежно від особливостей законодавства, може мати законодавчий або регуляторний характер, або виражатись у формі договору. У такому акті повинно, як мінімум, бути визначено: зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ, назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги, характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ, методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.

Зобов'язання Дирекції щодо здійснення функцій замовника визначені відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), якими Дирекція визначена замовником робіт, зазначених у цих розпорядженнях щодо відповідних об'єктів. Однак, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить **виконання або делегування на конкурсній основі** генеральній будівельній організації (підрядній організації) **функцій замовника** на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Отже, Дирекція **була визначена замовником без проведення конкурсу**.

всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто не може вважатися належним отримувачем державної допомоги. Крім того, розпорядження не містять характеру будь-яких виключних або спеціальних прав, методики розрахунку та перегляду компенсації і механізму для уникнення і повернення надмірної компенсації.

Отже, вимогу критерію дотримано не в повному обсязі;

- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.

Компенсація витрат на утримання служби замовника визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графі 7 глав 1 – 9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. При цьому, відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013, зазначений показник не враховує прибутку замовника, що було підтверджено в листі Мінрегіону. Однак ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» містять лише загальне правило, за яким компенсація має не перевищувати 2,5 відсотка, та не містять переліку витрат служби замовника, параметрів для розрахунку компенсації тощо, що не дає можливості стверджувати про обґрунтованість розміру компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.

Надавач не надав доказів того, що компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням ПЗЕІ щодо кожного об'єкта будівництва.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

Дирекцію не було обрано на конкурсних засадах для здійснення функцій замовника. Також відсутня інформація від надавача, що аналіз витрат було розраховано з урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

(60) Отже, Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсація на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта

господарювання від надання ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта. Також відсутній опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

- (61) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.
- (62) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за виконання функцій замовника не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (63) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (64) Дирекція, яка здійснює функції замовника, є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (65) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.
- (66) Відповідно до інформації, отриманої під час розгляду Справи, фінансова підтримка Дирекції надається відповідно до Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2019 – 2023 роки за рахунок коштів бюджету міста Києва, тобто за рахунок місцевих ресурсів, у розумінні Закону.

5.2.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (67) За інформацією, отриманою в рамках розгляду Справи, Дирекція отримує кошти за здійснення функцій служби замовника в розмірі до 2,5 % від підсумку глав 1 – 9, графі 8 зведеного кошторисного розрахунку.
- (68) За інформацією, отриманою від Мінрегіону, розмір коштів на утримання служби замовника на об'єктах будівництва, що фінансуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організації, а також кредитів, наданих під державні гарантії, визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графі 7 глав 1 – 9

зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. При цьому зазначений показник не враховує прибутку замовника.

Виконання функцій замовника залежно від етапів здійснення будівництва поділяється на:

- підготовчо-організаційний (оформлення земельної ділянки під будівництво, підготовка та проведення процедури закупівлі з визначення виконавця проектно-вишукувальних робіт та складання договору з проєктувальником, складання завдання на проєктування, отримання технічних умов та містобудівних умов та обмежень, прийняття актів виконаних проєктних робіт та контроль за розробленням проєктної документації тощо);
 - здійснення будівельних робіт (проведення процедури закупівлі з визначення виконавців будівельних робіт, технічного нагляду за будівництвом, уточнення обсягів виконаних робіт та проведення взаєморозрахунків; забезпечення об'єктів будівництва матеріалами й устаткуванням поставки замовника тощо);
 - прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію (здійснення контролю і технічного нагляду за своєчасним виконанням пусконаладжувальних робіт, забезпечення реєстрації декларацій про готовність до експлуатації об'єкта або отримання на підставі акта готовності об'єкта сертифіката, визначення балансової вартості об'єкта тощо).
- (69) До витрат на утримання служби замовника належать витрати на заробітну плату, податки, збори, обов'язкові платежі, що передбачені законодавством, службові відрядження, отримання телекомунікаційних, поштових і кур'єрських послуг, утримання будинків (оренда), комунальні послуги, придбання канцтоварів, технічної, спеціальної літератури, утримання автотранспорту тощо.
- (70) Визначення генеральних (підрядних) організацій на здійснення капітального ремонту вулично-шляхової мережі міста і штучних споруд Дирекція здійснює відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».
- (71) Більша частина суми, отримана Дирекцією для реалізації Програми, буде використана для витрат на будівництво / реконструкцію / ремонт і буде передана підприємствам, визначеним на конкурсній основі. Тому вартість виконання робіт буде визначено за ринковими цінами. Отже, сума, передана підрядним організаціям, не створює переваги для Дирекції.
- (72) Із загальної суми лише максимально 2,5 % покриває витрати Дирекції для виконання функцій замовника.
- (73) Одним зі способів підтвердження відсутності надмірної компенсації може бути проведення конкурсу при визначенні отримувача підтримки, однак конкурс, проведення якого передбачено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», не був проведений.
- (74) Компенсація витрат за виконання функцій замовника Дирекцією не відповідає критеріям Altmark, надавач не надав достатньої інформації, яка б підтвердила, що компенсація витрат на утримання служби замовника не є надмірною та покриває лише необхідні та обґрунтовані витрати, що напряму пов'язані з будівництвом зазначених об'єктів, а також необхідний рівень компенсації не визначався, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги.
- (75) Отже, у результаті отримання повідомленої підтримки Дирекція може набувати переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (76) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.
- (77) Відповідно до інформації, отриманої під час розгляду Справи, Дирекція не була обрана на конкурсній основі для виконання функцій замовника з будівництва / реконструкції.
- (78) Отже, визначення Дирекції замовником з будівництва / реконструкції не на конкурсній основі відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (79) Враховуючи наведену інформацію, державна підтримка Дирекції для компенсації витрат на утримання служби замовника є державною допомогою, у розумінні Закону, оскільки підтримка надається суб'єкту господарювання за рахунок місцевих ресурсів, спрямована на компенсацію витрат Дирекції за здійснення функцій замовника з будівництва / реконструкції, і при цьому набуває конкурентних переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (80) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (81) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ.
- (82) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*
- *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія.*

Відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) Дирекцію визначено замовником будівництва / реконструкції об'єктів, в яких встановлено зміст зобов'язання щодо надання ПЗЕІ, тривалість та конкретну територію, на якій надається ПЗЕІ. Проте, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній

будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Отже, Дирекцію було визначено замовником без проведення конкурсу, всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто Дирекція не може вважатися належним отримувачем державної допомоги. Отже, вимогу критерію дотримано не в повному обсязі;

- *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.*

Відповідні розпорядження, якими Дирекцію визначено замовником будівництва / реконструкції об'єктів, не містять опису будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).*

Компенсація розраховується відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 відсотка від підсумку графи 7 глав 1 – 9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації). Однак ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» містять лише загальне правило, за яким компенсація має не перевищувати 2,5 відсотка, та не містять переліку витрат служби замовника, параметрів для розрахунку компенсації тощо, що не дає можливості стверджувати про обґрунтованість розміру компенсації. Крім того, відсутні обґрунтування та докази від надавача стосовно того, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами від надання ПЗЕІ та покриває лише необхідні та обґрунтовані витрати, що нап'яму пов'язані з будівництвом кожного із зазначених об'єктів.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).*

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ

відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (83) Враховуючи викладене, положень Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ не дотримано, у зв'язку із чим надання компенсації витрат служби замовника Дирекції може призвести до надання Дирекції необґрунтованого розміру витрат на здійснення господарської діяльності.
- (84) Тобто, державна допомога Дирекції, що надається відповідно до рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», та Програми, для здійснення функцій замовника, **є державною допомогою, недопустимою для конкуренції відповідно до частини першої статті 2 Закону.**
- (85) Повідомлена державна допомога надається на підставі рішення КМР № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» та Програми, датою початку підтримки зазначено 01.01.2019.
- (86) Згідно з пунктом 8 частини першої статті 1 Закону незаконна державна допомога - нова державна допомога, надана без повідомлення Уповноваженого органу або в період після повідомлення, але до прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції, або надана всупереч рішенню Уповноваженого органу про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, крім категорій державної допомоги, надавачі якої згідно із цим Законом звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу.
- (87) Отже, з урахуванням пункту 8 частини першої статті 1 Закону, державна допомога, що надається Дирекції на підставі рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» та Програми для здійснення функцій замовника, **є незаконною державною допомогою та підлягає поверненню.**
- (88) Повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, здійснюється відповідно до Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 468.
- (89) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (90) На подання з попередніми висновками від 24.12.2019 № 500-26.15/88-19-ДД/575-спр Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) листом від 03.01.2020 № 053-89 (далі – Лист) надав зауваження та заперечення по суті порушених питань.
- (91) Щодо питання непроведення конкурсу для делегування функцій замовника Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) у своїх запереченнях зазначає: *«Дирекція*

створена з метою виконання служби замовника з нового будівництва, реконструкції та ремонту (в тому числі капітального) доріг і автострад, мостів і тунелів, трубопроводів, залізниць і метрополітену, споруд електропостачання та телекомунікацій, житлових та нежитлових будівель та інших споруд, що належать до комунальної власності територіальної громади м. Києва та інших форм власності. Покладання функцій замовника на Дирекцію здійснювалось на підставі нормативних актів місцевого органу влади - розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), виданих в межах повноважень. Крім того зазначено, що виконання вимоги щодо проведення конкурсу з передачі функцій замовника генеральній будівельній організації (підряднику) є неможливим, оскільки Київська міська державна адміністрація самостійно не визначає генеральних підрядників. Розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) проведення таких конкурсів покладається на Замовника, яким визначено Дирекцію. Таким чином, Дирекція не є будівельною підрядною організацією, у розумінні статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування» у цьому випадку не застосовується».

- (92) Зазначене не може бути взяте до уваги, оскільки не ґрунтується на чинному законодавстві. Виходячи з норм Господарського кодексу України, а також Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» комунальні підприємства й орган місцевого самоврядування є окремими суб'єктами, незважаючи на відносини підпорядкованості. Так, статтею 78 Господарського кодексу України встановлено, що комунальне унітарне підприємство утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління, орган, до сфери управління якого входить комунальне унітарне підприємство, є представником власника - відповідної територіальної громади і виконує його функції у межах, визначених цим Кодексом та іншими законодавчими актами; майно комунального унітарного підприємства перебуває в комунальній власності й закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання (комунальне комерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство); комунальне унітарне підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника та органу місцевого самоврядування, до сфери управління якого воно входить.
- (93) Відповідно до статті 136 Господарського кодексу України право господарського відання є речовим правом суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами, власник майна, закріпленого на праві господарського відання за суб'єктом підприємництва, здійснює контроль за використанням та збереженням належного йому майна безпосередньо або через уповноважений ним орган, не втручаючись в оперативно-господарську діяльність підприємства, щодо захисту права господарського відання застосовуються положення закону, встановлені для захисту права власності, суб'єкт підприємництва, який здійснює господарську діяльність на основі права господарського відання, має право на захист своїх майнових прав також від власника.
- (94) Отже, ототожнення органу місцевого самоврядування, який є органом влади, та комунального унітарного підприємства, що належить до сфери управління такого органу, яке є окремим суб'єктом права, що самостійно здійснює оперативно-господарську діяльність та несе самостійну відповідальність за її результати, є безпідставним.

- (95) Отже, відносини підпорядкованості та підконтрольності між Дирекцією та виконавчим органом Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) не звільняють останнього від обов'язку проводити конкурс, у разі встановлення Законом такої необхідності (підпункт 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Комітет звертався з листами до Мінрегіону, зокрема з питанням, чи передбачає порядок організації (підпункт 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») саме визначення відповідного підприємства, зокрема, відповідним розпорядчим актом, а не безпосереднє здійснення зазначених повноважень виконавчими органами сільських, селищних, міських рад. Мінрегіон не підтвердив правильності порядку організації будівництва, реконструкції і ремонту відповідних об'єктів шляхом визначення відповідного підприємства у відповідному розпорядчому акті, однак зазначив, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника.
- (96) Також у Листі зазначено: *«Порядок розрахунку вартості витрат на виконання функцій замовника встановлений ДСТУ Б Д. 1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва», який встановлює розмір оплати за виконання функцій замовника (включаючи кошти на здійснення технічного нагляду) затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05 липня 2013 року № 293. Тому відсутня необхідність визначення окремої методики розрахунку компенсації витрат на виконання служби замовника по місту Києву, а також запровадження інших механізмів у цьому питанні».*
- (97) Однак ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» містять лише загальне правило, за яким компенсація має не перевищувати 2,5 відсотка, та не містять переліку витрат служби замовника, параметрів для розрахунку компенсації тощо, що не дає можливості стверджувати про обґрунтованість розміру компенсації. Проте виконання покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ повинно бути встановлене актом, в якому повинно, як мінімум, бути визначено: зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ, назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги, характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ, методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.
- (98) Водночас розпорядження, якими Дирекція була визначена виконавцем функцій замовника, не містять характеру будь-яких виключних або спеціальних прав, методики розрахунку та перегляду компенсації і механізму для уникнення і повернення надмірної компенсації.
- (99) Також у Листі зазначено, що *«розмір витрат на виконання функцій замовника є обґрунтованим, перевіреном експертизою та у встановленому порядку затвердженими. Компенсація витрат на виконання служби замовника, яка отримується Дирекцією, не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх, або частини витрат, які зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу».*
- (100) Проте в матеріалах Справи відсутні належні докази того, що компенсація не перевищує фактично необхідного розміру витрат та покриває лише обґрунтовані витрати.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, за результатами опрацювання всіх обставин справи Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка, яка надається відповідно до рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» та Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2019 – 2023 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 14.11.2019 № 222/7795, комунальному підприємству «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» для здійснення функцій замовника, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога, яка надається відповідно до рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» та Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2019 – 2023 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 14.11.2019 № 222/7795, комунальному підприємству «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» для здійснення функцій замовника, є **недопустимою для конкуренції** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Зобов'язати Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) **припинити надання незаконної державної допомоги**, що надається комунальному підприємству «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» для здійснення функцій замовника, відповідно до рішення Київської міської ради № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік» та Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2019 – 2023 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 14.11.2019 № 222/7795.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції, до бюджету міста Києва.

5. Зобов'язати Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

- негайно після офіційного оприлюднення цього рішення розпочати його виконання;
- у двомісячний строк з дати офіційного оприлюднення цього рішення забезпечити виконання заходів щодо повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції цим рішенням, в обсязі, наданому на дату офіційного оприлюднення цього рішення;

- ужити в межах повноважень, визначених законом, вичерпних та ефективних заходів для забезпечення повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва»;

- у разі порушення провадження у справі про банкрутство комунального підприємства «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) зобов'язаний вступити до судового процесу та вчинити інші відповідні дії, передбачені законодавством, щодо відновлення платоспроможності боржника, у тому числі подати відповідні вимоги кредиторів про повернення незаконної державної допомоги;

- забезпечити повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення;

- у разі наявності підстав, що унеможливають (перешкоджають) виконання (виконання) цього рішення, надати письмові пояснення щодо наявності перешкод для виконання цього рішення не пізніше двох днів з моменту виявлення таких обставин; надання таких пояснень не звільняє від обов'язку виконати це рішення в повному обсязі.

б. Комунальному підприємству «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення:

- вчинити дії, передбачені заходами Департаменту транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) для забезпечення повернення незаконної державної допомоги;

- повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, в обсязі, наданому комунальному підприємству «Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд м. Києва» на дату офіційного оприлюднення цього рішення, шляхом перерахування в дохід загального фонду бюджету міста Києва;

- інформувати Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольний комітет України про виконання цього рішення;

- надати Департаменту транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольному комітету України докази виконання цього рішення з поданням засвідчених в установленому порядку копій документів, які підтверджують його виконання.

7. Зобов'язати Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) проінформувати Антимонопольний комітет України про припинення надання незаконної державної допомоги протягом двох місяців та про повернення незаконної державної допомоги протягом шести місяців з дати офіційного оприлюднення цього рішення та надати належні докази виконання цього рішення.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ